

CO 4-LATEK UMIEĆ POWINIEN...

Dziecko czteroletnie znacznie lepiej niż trzyletnie orientuje się w otoczeniu i nie potrzebuje bliskości dorosłych w takim stopniu jak trzylatek, jest bardziej ufne. Nie ma większych problemów z adaptacją do nowych sytuacji, osób, rzeczy czy pomieszczeń. Umie podporządkować się normom, zasadom (np. podczas pełnienia dyżuru), zna imiona dzieci w grupie przedszkolnej, jest zaciekawione wybranymi elementami nowego środowiska. Zdobyte umiejętności ruchowe zwiększają jego poczucie niezależności i pomagają w poznawaniu otoczenia. Jest zręczne i energiczne fizycznie, pomysłowe i samodzielne.

Pożądane zachowania dorosłego w tym okresie rozwoju dziecka to: nie wyręczanie dziecka w codziennych czynnościach, konsekwencja podczas przestrzegania przyjętych norm i zasad, opanowanie i cierpliwość w odpowiadaniu na pytania, pomysłowość w projektowaniu czynności o charakterze twórczym, bogactwo wypowiedzi językowych, czujność podczas organizowania zabaw ruchowych, np. w terenie

1. Ogólna sprawność ruchowa

Intensywnie rozwija się u niego wielka motoryka, np. szybko biega, dobrze rzuca piłką i potrafi kopać ją w biegu, podskakuje i tańczy, skacze na jednej nodze, jeździ na rowerze z trzema kółkami, samodzielnie schodzi ze schodów, stawiając naprzemiennie nogi. Nabiera zwinności, staje się wrażliwe na muzykę, lubi tańczyć.

- Słucha, rozumie i reaguje na polecenia nauczycielek w trakcie zabaw ruchowych.
- Ustawia się w parach, kole, rzędzie, gromadce, rozsypce.
- Wspina się na drabinki oraz różne sprzęty.
- Poprawnie wykonuje podskoki, zeskoki, przeskoki.
- Zachowuje równowagę przy chodzie po ławeczce.
- Potrafi samo huśtać się na huśtawce.
- Rzuca piłką.

2. Samodzielność

Czterolatek potrafi samodzielnie ubrać się i rozebrać, posługiwać się widelcem i wybrać produkty na kanapkę, którą chce zjeść; rozumie zależność ubioru od pory roku, znaczenie czynności higienicznych; kontroluje czystość własnego ciała i ubioru; nabywa odporności na niepowodzenia; zaczyna mieć wiarę we własne siły; umie porządkować zabawki na półkach, sprzątać po posiłkach i zajęciach; doraźnie pomaga w pracach domowych, np. w nakrywaniu do stołu, a podczas posiłku opowiada, co zdarzyło się w przedszkolu. Jego działania są już celowe i zaplanowane.

- Dziecko załatwia potrzeby fizjologiczne.
- Prawidłowo posługuje się sztucami.
- Samodzielnie myje ręce
- Samodzielnie myje zęby
- Potrafi wytrzeć sobie nos
- Podejmuje próby zapinania guzików i zasuwania suwaków.
- Ubiera samodzielnie podstawową garderobę.
- Przekłada ubranie na prawą stronę.
- Okazuje radość i zadowolenie z dobrze spełnionych obowiązków i dyżurów.

3. Dojrzałość społeczna

Jest spragnione towarzystwa rówieśników – rozwija się u niego poczucie członka społeczności rówieśniczej, lecz nadal nie potrafi bawić się w większym zespole. Jest to zabawa „obok siebie”. W zabawach korzysta już z własnej wyobraźni i trudno mu włączyć się w zabawę kolegów. Czterolatek zna i uświadamia sobie te normy, według których ocenia zachowanie własne i innych, ale nadal reaguje gwałtownie i jest konfliktowy. Podejmuje próby czekania na swoją kolej. Często nie podporządkowuje się zawartym umowom i obowiązującym w grupie zasadom. Lubi przeciwstawiać się poleceniom, które do tej pory wykonywał bez jakichkolwiek oporów, dlatego potrzebne jest w tym okresie określenie przez dorosłego jasnych granic postępowania, stanowczość i konsekwencja. U dziecka czteroletniego obserwuje się chęć podobania się innym. Dlatego chętnie zwraca na siebie uwagę, często domaga się pochwał ze strony dorosłych. Ma wyraźne poczucie „ja”, co wyraża poprzez bunt, upór, rywalizację i władczość. Jest to również

przyczyną przejawów fizycznej agresji. Dorosły musi towarzyszyć dziecku w porządkowaniu przez niego świata i powinien dokładnie określić jego obowiązki.

- Łatwo nawiązuje kontakt z rówieśnikami.
- Szuka pomocy nauczycielki w sytuacjach konfliktowych.
- Szybko reaguje na polecenia nauczycielki.
- Przewodzi zabawie.
- Przestrzega zawartych umów, choć zdarza się „łamać” ustalone zasady
- Posługuje się zwrotami grzecznościowymi: proszę, dziękuję, przepraszam.

4. Sprawność manualna

U dziecka czteroletniego pojawiają się również ruchy narzędziowe – prakse i dlatego zaczyna ono dużo rysować, malować, lepić, często sięga po nożyczki, ponieważ sama czynność przecinania jest dla niego atrakcyjna. Konstruuje z różnego rodzaju klocków. U czterolatka wyraźnie ujawniają się potrzeby tworzenia i wyrażania siebie, dlatego należy mu dostarczyć bogatego materiału do zabaw konstrukcyjnych, do malowania, wycinania, wydzierania, układania, rysowania, modelowania, eksperymentowania kolorami

- Rysuje tylko prawą ręką, lewą ręką, oburącz.
- Podejmuje próby wypełniania konturów przedmiotów na dużych obrazkach.
- Drukuje kilka wielkich liter.
- Podejmuje próby cięcia papieru nożyczkami.
- Rysuje prosty dom.
- Rysuje postać człowieka.

5. Rozwój mowy i myślenia

Czterolatek zna ok. 1500 słów, mówi w miarę płynnie i zadaje wiele pytań typu: „kiedy?”, „dlaczego?”. Buduje zdania złożone, wzrasta jego zasób słownictwa. Używa większej liczby rzeczowników określających nazwy zawodów, pojazdów, miast, ulic i przyimków określających wielkość i położenie przedmiotów w przestrzeni. Zauważa się u niego rozwój słuchu fonemowego. Dziecko czteroletnie dzieli wyrazy na sylaby, tworzy rymowanki,

- Prawidłowo wymawia wyrazy.

- Sprawne językowo, śmiało inicjuje dialog z rówieśnikami i dorosłymi.
- Potrafi uważnie słuchać opowiadań.
- Potrafi przewidzieć dalszą część opowiadania.
- Nazywa i wyróżnia z ilustracji znane przedmioty, osoby, zwierzęta, wykonywane czynności.
- Rozwiązuje proste zagadki o znanych przedmiotach, roślinach i zwierzętach.
- Potrafi ułożyć w kolejności obrazki historyjki składającej się minimum z 2 części.
- Składa obrazki pocięte na 3-6 części.
- Odtwarza wiersze i piosenki.

6. Czynności poznawcze

W tym wieku wzrasta ciekawość poznawcza dziecka, dlatego zadaje ono coraz więcej pytań i domaga się udzielania konkretnych odpowiedzi na czasem trudne dla dorosłego pytania. Interesuje się książeczkami, tworzy długie historyjki na bazie treści poznanych utworów literackich oraz będących wytworem jego fantazji.

- Zna własne imię i nazwisko.
- Zna nazwę miasta, w którym mieszka
- Wyodrębnia i nazywa części ciała człowieka.
- Rozpoznaje zmiany zachodzące w przyrodzie i wiąże je z aktualną porą roku.
- Określa podstawowe zjawiska atmosferyczne i wiąże je z aktualną porą roku.
- Pamięta zbiór przedmiotów np. czterech i zauważa, którego brakuje
- Wyróżnia części roślin– łodyga, liście, kwiat, owoc, korzeń
- Rozróżnia wszystkie kolory

7. Obszar edukacji matematycznej

- Posługuje się określeniami odnoszącymi się do kierunków w przestrzeni (przód tył, góra– dół, przed siebie– za siebie, w bok).

- Posługuje się określeniami odnoszącymi się do położenia przedmiotów w przestrzeni (daleko– blisko, dalej– bliżej, wyżej– niżej) .
- Dokonuje globalnej oceny ilościowej, stosując określenia: mniej, więcej, tyle samo .
- Stosuje określenia: cięższy, lżejszy, waży tyle samo.
- Porównuje liczebność zbiorów łącząc w pary, posługuje się określeniem para.
- Nazywa podstawowe figury geometryczne: koło, kwadrat, trójkąt.
- Klasyfikuje przedmioty wg jednej lub więcej cech (przeznaczenia, wielkości, koloru).
- Posługuje się liczebnikami 1-4.
- Posługuje się określeniami: pusty, pełny.

Czterolatek śpi około 10-12 godzin w ciągu nocy. W dzień śpi rzadko lub wcale. Powinno się przestrzegać rytmu dnia oraz zasypiania dziecka ok. godz. 20:00, nie pozwalanie dziecku oglądania programów dla dorosłych.